

BIURO URZĄDZANIA LASU I GEODEZJI LEŚNEJ

Wytyczne do wykonania inwentaryzacji obszarów siedliskowych Natura 2000

Warszawa, lipiec 2007

Spis treści

CEL INWENTARYZACJI	5
ZAŁOŻENIA OGÓLNE	5
ZASADY KARTOWANIA	6
KARTOWANIE SIEDLISK PRZYRODNICZYCH	6
KARTOWANIE MIEJSC WYSTĘPOWANIA GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT	6
PRACE PRZYGOTOWAWCZE	6
PRZYGOTOWANIE MATERIAŁÓW	6
PRZYGOTOWANIE WYDRUKU ORTOFOTOMAPY	7
PRACE TERENOWE	7
POMIAR W TERENIE	8
EWIDENCJA SIEDLISK I MIEJSC WYSTĘPOWANIA GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT	8
ZDJĘCIA	8
POMIAR GPS	9
WYMAGANIA TECHNICZNE I USTAWIENIA ODBIORNIKA GPS	9
WARUNKI POMIARU	9
WYKONANIE POMIARU	10
<i>Obiekty powierzchniowe</i>	10
<i>Obiekty liniowe</i>	11
<i>Obiekty punktowe</i>	11
WYPEŁNIANIE KART DOKUMENTACJI ŹRÓDŁOWEJ	12
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA ARKUSZA NR 1 – KARTA INWENTARYZACYJNA SIEDLISKA PRZYRODNICZEGO	12
<i>Blok A. CECHY ADRESOWE</i>	12
<i>Blok B. KOD I NAZWA SIEDLISKA (z listy naturowej)</i>	13
<i>Blok C. WYSTĄPIENIE SIEDLISKA</i>	13
OPIS DLA SIEDLISK LEŚNYCH	15
<i>STAN</i>	15
<i>ZNIEKSZTAŁCENIE</i>	16
<i>OCHRONA</i>	16
<i>MARTWE</i>	17
<i>GRUBE</i>	17
OPIS DLA SIEDLISK NIELEŚNYCH	18
<i>STAN</i>	18
<i>ZNIEKSZTAŁCENIE</i>	18
<i>OCHRONA</i>	18
<i>MARTWE i GRUBE</i>	19
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA ARKUSZA NR 2 – KARTA INWENTARYZACYJNA GATUNKU ROŚLINY	19
<i>Blok A. CECHY ADRESOWE</i>	19
<i>Blok B. OPIS STANOWISKA</i>	19
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA ARKUSZA NR 3 – KARTA INWENTARYZACYJNA GATUNKU ZWIERZĘCIA	20
<i>Blok A. CECHY ADRESOWE</i>	20
<i>Blok B. OPIS OBSERWACJI</i>	20
SZKIC	21
STRUKTURA PRZEKAZYWANYCH DANYCH MAPOWYCH	22
WARSTWA PUNKTOWA: N_N2000_SOO_PUNKTY	22
WARSTWA LINIOWA: N_N2000_SOO_LINIE	23

WARSTWA POLIGONOWA: N_N2000_SO0_POLIGONY	24
ZAŁĄCZNIK: WZORY KART DOKUMENTACJI ŹRÓDŁOWEJ	25
WYKAZ ZMIAN	33

Cel inwentaryzacji

Celem projektu jest inwentaryzacja terenowa siedlisk przyrodniczych, rzadkich gatunków roślin i zwierząt na terenie obszarów Natura 2000 wraz z kartowaniem miejsca ich występowania i opisem. Wynikiem inwentaryzacji dla każdego obszaru są:

1. zestaw kart dokumentacji źródłowej wraz ze szkicami terenowymi, zdjęciami i ewentualnie innymi materiałami opisującymi każdy obszar Natura 2000 podlegający inwentaryzacji,
2. baza opisowa zawierająca dane o zinwentaryzowanych na terenie każdego obszaru: siedlisk przyrodniczych, gatunków rzadkich roślin i zwierząt,
3. zestaw warstw mapowych w formacie ESRI Shapefile, oddzielnie dla siedlisk (warstwa poligonowa, liniowa i punktowa), gatunków roślin (punktowa), gatunków zwierząt (punktowa).

Na zakończenie inwentaryzacji każdy Oddział BULiGL przygotowuje jeden zestaw materiałów dla wszystkich obszarów Natura 2000, których inwentaryzację przeprowadzał. Do Zarządu BULiGL każdy Oddział BULiGL przekazuje:

1. jedną bazę opisową dla wszystkich inwentaryzowanych obszarów siedliskowych, oraz
2. jeden zestaw warstw mapowych (warstwa poligonowa, liniowa i punktowa), zawierających informacje dla wszystkich inwentaryzowanych obszarów siedliskowych.

Założenia ogólne

1. Inwentaryzacja obszarów Natura 2000 wykonywana jest w zasięgach granic obszarów Natura 2000 wymienionych w Załączniku 3 do umowy ze zleceniodawcą (DGLP).
2. Obowiązujące przebiegi granic obszarów są uwidocznione na warstwach mapowych przekazanych przez zleceniodawcę.
3. Inwentaryzacja musi być dokonana w terenie. Obszar Natura 2000 podlegający inwentaryzacji musi być spenetrowany. Przy penetracji należy wykorzystać informacje wynikające z danych literaturowych (z lat 2000-2007), zdjęć lotniczych i satelitarnych, wiedzy ekspertów itp.
4. Inwentaryzacji podlegają tylko siedliska, gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku 1 do umowy. Siedliska inwentaryzowane jako obiekty w określonych

granicach bez konieczności określenia konkretnego zbiorowiska są oznaczone znakiem „+”.

Zasady kartowania

Każdy obiekt na warstwie mapowej musi posiadać identyfikator w postaci unikalnej kombinacji: symbolu obszaru Natura 2000, numeru Oddziału BULiGL, numeru kierownika zespołu inwentaryzacyjnego, numeru karty. Umieszcza się je w odpowiednich kolumnach tabeli atrybutów warstw geometrycznych (patrz opis struktury danych mapowych na stronie 22). Wyżej wymienione cechy adresowe muszą być zgodne z oznaczeniami na – odpowiadających obiektom mapowym – kartach dokumentacji źródłowej.

Obiekty muszą być zlokalizowane z możliwie największą dokładnością, nie mniejszą niż 25 metrów.

Kartowanie siedlisk przyrodniczych

Siedliska przyrodnicze są kartowane jako obiekty poligonowe (wieloboki), liniowe bądź punktowe:

- Obiekty poligonowe wykreśla się gdy powierzchnia obiektu jest równa lub większa od 2 ha, a średnia szerokość obiektu jest równa lub większa od 10 metrów.
- Obiekty liniowe wykreśla się, gdy średnia szerokość obiektu jest mniejsza od 10 metrów a długość jest nie mniejsza niż 100 metrów.
- Obiekty punktowe wykreśla się we wszystkich pozostałych przypadkach.

Kartowanie miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt

Miejsca występowania rzadkich gatunków roślin i zwierząt są wnoszone na mapę jako obiekty punktowe. W przypadku zwierząt wnoszone są miejsca, w których zarejestrowano dane zwierzę, jego ślady bytowania, głos, itd.

Prace przygotowawcze

Przygotowanie materiałów

Przed wyjściem w teren należy przygotować co najmniej następujące materiały:

- zestaw czystych kart dokumentacji źródłowej (Arkusze nr 1, 2 i 3) w odpowiedniej ilości,
- zestaw wydruków ortofotomapy w skali 1:10 000,

- mapa topograficzna oparta na Mapie Wektorowej Poziomu 2 w skali 1:50 000 (a na obszary, na których nie ma ortofotomapy, w skali 1:10 000).

Bardzo przydatne będzie przygotowanie map z naniesionymi wynikami innych badań dotyczących występowania siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt.

Przygotowanie wydruku ortofotomapy

- Ustawić skalę wydruku na 1:10 000.
- Preferowana kompozycja barwna – NIR (w przypadku możliwości wyboru, w innym wypadku taka, jaka jest dostępna). Przed wydrukiem należy zmodyfikować histogram ortofotomapy, w taki sposób, aby uzyskać jak najwięcej szczegółów pomocnych przy kartowaniu granic siedlisk.
- Umieścić na wydruku ortofotomapy dodatkowe dane przestrzenne:
  - Uszczegółowione granice obszarów Natura 2000.
  - Granice obszarów nie podlegających inwentaryzacji tj., tereny będące we władaniu Lasów Państwowych, rezerваты, parki narodowe.

Prace terenowe

Prace inwentaryzacyjne powinny być poprzedzone ustaleniem listy siedlisk i gatunków potencjalnie występujących na danym terenie oraz zapoznaniem się z dodatkowymi informacjami dotyczącymi danego obszaru Natura 2000.

Inwentaryzacja obszaru Natura 2000 polega na jego spenetrowaniu w terenie w stopniu minimalizującym ryzyko przeoczenia elementów środowiska przyrodniczego podlegających inwentaryzacji. Przy penetracji należy wykorzystać informacje wynikające z danych literaturowych (z lat 2000-2007), zdjęć lotniczych i satelitarnych, wiedzy ekspertów itp. Powinny być one potwierdzone w terenie; w przypadku zwierząt należy zaznaczyć, że są to informacje pochodzące tylko z innych źródeł.

Prace należy wykonywać w zespołach, w których muszą brać udział pracownicy BULiGL. Poza wykonywaniem inwentaryzacji będą oni także odpowiedzialni za nadzór nad prawidłowością wypełniania kart dokumentacji źródłowej i ich kompletność, pomiary terenowe oraz prace w zakresie kartowania granic siedlisk oraz miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt.

Pomiar w terenie

Dane dotyczące położenia siedlisk i miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt powinny być zebrane podczas prac terenowych w sposób umożliwiający późniejsze wniesienie tych obiektów na mapę z dokładnością nie mniejszą niż 25 m. Generalnie kartowanie należy oprzeć o pomiary terenowe z użyciem GPS. Dopuszczalne jest wkartowanie przebiegu granicy siedliska lub miejsca występowania gatunku z innego wiarygodnego materiału (zapewniającego dokładność nie mniejszą niż 25 m, np. prawidłowo skalibrowanej ortofotomapy, Leśnej Mapy Numerycznej) wyłącznie w przypadkach kiedy taka granica lub miejsce jest wyraźnie związana z wyraźną cechą topograficzną (np. granica polno-leśna, brzeg jeziora, droga itd.). Ze względu na obserwowane błędy, niedopuszczalne jest używanie do kartowania wyłącznie podkładu mapy topograficznej, o ile lokalizacja obiektu nie zostanie zweryfikowana przy pomocy GPS w terenie.

Ewidencja siedlisk i miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt

Inwentaryzacji podlegają tylko siedliska, gatunki roślin i zwierząt wymienione w załączniku 1 do umowy. Siedliska inwentaryzowane jako obiekty w określonych granicach bez konieczności określenia konkretnego zbiorowiska są zaznaczone znakiem „+”.

Każde podlegające inwentaryzacji siedlisko oraz miejsce występowania gatunku powinno być opisane na karcie dokumentacji źródłowej (patrz wzory kart na stronie 22) i opatrzone szkicem terenowym, oznakowanym w sposób umożliwiający jednoznaczne przypisanie szkicu do karty dokumentacji źródłowej i opisanego na niej obiektu. Współrzędne geograficzne zebrane w terenie powinny być zapisane, oznaczone i składowane w taki sposób, aby możliwe było jednoznaczne ich przypisanie do konkretnego obiektu a następnie prawidłowe wkartowanie obiektu na mapie.

W zależności od rodzaju opisywanego obiektu należy używać odpowiednich wzorów kart dokumentacji źródłowej (patrz opis na stronie 12).

Wytyczne do określania siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz zwierząt na terenach leśnych, zostały opracowane przez Lasy Państwowe i przekazane do Oddziałów BULiGL w celu korzystania z nich przy wykonywaniu niniejszej pracy.

Zdjęcia

Każde opisywane siedlisko przyrodnicze musi być sfotografowane aparatem cyfrowym o matrycy minimum 3 megapiksele w kolorze. Fotografia musi pokazywać wygląd ogólny

siedliska. W razie potrzeby należy dodatkowo wykonać kilka zdjęć z różnych ujęć, bądź ukazujących szczegóły w wyglądzie siedliska. W kadrze każdego zdjęcia należy umieścić tablicę koloru białego z czarnymi literami o wielkości takiej, by była zapewniona czytelność napisu na odbitce formatu 10x15 cm. Tablica nie może zajmować więcej niż 10% powierzchni kadru. Na tablicy musi być umieszczony kod obszaru Natura 2000, nr Oddziału BULiGL, nr kierownika zespołu inwentaryzacyjnego, nr karty dokumentacji źródłowej, nr zdjęcia, w następującym formacie: PLcnnnnn-nn-nn-nn-nn (np. PLH24553-01-06-03-1). Numery zdjęć (ostatnia liczba) należy odnotować na odpowiedniej karcie dokumentacji źródłowej.

Wykonywanie fotografii miejsc występowania gatunków roślin i zwierząt jest fakultatywne. Wskazane jest jednak ich wykonywanie w miarę możliwości, szczególnie w przypadku opisywania rzadkich gatunków lub braku pewności co do identyfikacji. Zdjęcia powinny być oznaczone w sposób opisany powyżej, a ich numery odnotowane na odpowiedniej karcie dokumentacji źródłowej.

Pomiar GPS

Wymagania techniczne i ustawienia odbiornika GPS

- Odbiornik GPS z modułem SiRF Star III lub o równoważnej czułości.
- Możliwość zapisywania w odbiorniku wyników pomiarów w postaci punktów i ciągów punktów.
- Możliwość nadawania zarejestrowanym obiektom przynajmniej jednego atrybutu opisowego.
- W odbiorniku należy ustawić zapisywanie współrzędnych w formacie dziesiętnym tj. pokazującym stopnie i dziesiąte części stopnia z dokładnością do sześciu miejsc po przecinku (DD.DDDDDD).
- Możliwość wgrania mapy podkładowej utworzonej z warstw w formacie ESRI Shapefile.

Warunki pomiaru

- Jakość sygnału powinna być taka, by pomiary były wykonywane przez urządzenie GPS w trybie 3D.

- Przed rozpoczęciem pomiarów w danym dniu należy w odpowiednim oprogramowaniu (np. *Trimble Quick Plan*^{*}) sprawdzić przewidywane warunki pomiaru (widoczne satelity, spodziewane błędy na danym obszarze).
- Maksymalny błąd określenia współrzędnych położenia wykazywany przez urządzenie GPS nie może przekraczać 12 metrów. W praktyce, przy zgłaszanej dokładności rzędu 10 metrów lub więcej należy przerwać pomiary.
- W przypadku odbiorników wyposażonych w możliwość obliczania wartości parametru PDOP, jego wartość powinna być mniejsza niż 5.
- GPS należy włączyć po raz pierwszy na otwartym terenie i pozwolić mu ustalić pozycję. Przed rozpoczęciem pomiarów należy zweryfikować poprawność pomiaru z odbiornika GPS namierzając położenie szczegółu topografii terenowej uwidocznionego na mapie podkładowej w odbiorniku GPS (skrzyżowanie dróg, stacja benzynowa lub inny element widoczny na mapie podkładowej odbiornika GPS).

Wykonanie pomiaru

Obiekty powierzchniowe

Obiekty powierzchniowe należy zamierzyć przy pomocy odbiornika GPS jak opisano poniżej. Na karcie dokumentacji źródłowej należy nanieść współrzędne wybranego jednego punktu załamania granicy obiektu. Do odbiornika należy wgrać mapę, na której będą uwidocznione granice obszarów Natura 2000 oraz granice obszarów nie podlegających inwentaryzacji (parki narodowe, tereny pod zarządem Lasów Państwowych, rezerwaty przyrody itp.).

- Odbiorniki z oprogramowaniem pozwalającym na wnoszenie poligonów na mapę i tworzenie „przytulonych poligonów” (palmtopy z oprogramowaniem np. ArcPad):
  - W przypadku pomiaru obiektu nieprzylegającego do innego obiektu powierzchniowego należy zamierzyć go poprzez obejście dookoła i zarejestrowanie tylko punktów załamania granicy (nie może być to rejestracja przy użyciu interwałów czasowych lub odległościowych). Jako atrybut obiektu należy wpisać numer karty, na której dany obiekt został opisany.

---

^{*} http://www.trimble.com/planningsoftware_ts.asp

- W przypadku przylegania mierzonego obiektu do wcześniej już pomierzonego lub do granicy obszaru nie podlegającego inwentaryzacji, należy stworzyć tzw. poligon przytulony do istniejącej granicy, co ma na celu uniknięcie duplikowania granic. Jako atrybut obiektu należy wpisać numer karty, na której dany obiekt został opisany.
- Odbiorniki z oprogramowaniem nie pozwalającym na tworzenie poligonów – granice obiektu rejestrujemy jako linie (np. w odbiornikach turystycznych Garmin, Magellan):
  - W przypadku pomiaru obiektu nieprzylegającego do innego obiektu powierzchniowego należy zamierzyć go poprzez obejście dookoła i zarejestrowanie tylko punktów załamania granicy. Należy pilnować, aby pomiar został zamknięty. Po zakończonym pomiarze należy nadać obiektowi atrybut poprzez ręczne wstawienie punktu w jego środku oraz nadanie mu atrybutu numeru karty z przedrostkiem POL (np. POL234).
  - W przypadku przylegania mierzonego obiektu do wcześniej już pomierzonego lub do granicy obszaru nie podlegającego inwentaryzacji, należy zamierzyć tylko brakujące granice, zamykając dany obszar w postać poligonu. Obiektowi należy nadać atrybut wg opisu z punktu powyżej.

W przypadku gdy nie cały przebieg granicy siedliska jest fizycznie dostępny, należy zamierzyć dostępne punkty załamania granicy, opisując je i odpowiednio nanosząc sytuację terenową na szkicu, w taki sposób, aby było możliwe późniejsze wniesienie poligonu na mapę.

Obiekty liniowe

Pomiary wykonujemy rejestrując punkty załamania obiektów. Po zakończonym pomiarze należy w jego atrybutach zapisać nr karty na której został opisany. W karcie dokumentacji źródłowej należy odnotować współrzędne punktu początkowego linii. W przypadku korzystania z odbiorników nie mających takich możliwości, należy na obiekcie liniowym ręcznie postawić punkt i opisać go numerem karty z przedrostkiem LIN (np. LIN238).

Obiekty punktowe

Pomiary wykonujemy rejestrując punkt wystąpienia mierzonego obiektu i nadając mu atrybut numeru karty na której został opisany. W karcie źródłowej należy odnotować

współrzędne punktu. Przy korzystaniu z odbiorników turystycznych argument opisujący powinien mieć przedrostek PKT (np. PKT 238).

Wypełnianie kart dokumentacji źródłowej

Obszary Natura 2000 w ramach dyrektywy siedliskowej są opisywane za pomocą trzech rodzajów kart dokumentacji źródłowej:

- Arkusz nr 1 – Karta inwentaryzacyjna siedliska przyrodniczego
- Arkusz nr 2 – Karta inwentaryzacyjna gatunku rośliny
- Arkusz nr 3 – Karta inwentaryzacyjna gatunku zwierzęcia

Każda karta musi mieć nadany numer, który jest unikalny w ramach obszaru Natura 2000, Oddziału BULiGL oraz kierownika zespołu inwentaryzacyjnego. W w/w ramach karty numeruje się kolejno i łącznie, niezależnie od rodzaju karty. Oznacza to, że w danym obszarze Natura 2000, nie mogą wystąpić dwie karty (nawet różnego rodzaju) posiadające ten sam numer Oddziału BULiGL, numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego i numer karty.

Każda karta musi być czytelnie podpisana imieniem i nazwiskiem osoby przeprowadzającej inwentaryzację. W przypadku korzystania z informacji pochodzących od ekspertów zewnętrznych, na karcie należy nanieść w sposób czytelny imię i nazwisko oraz inne informacje dotyczące eksperta (instytucja, kontakt).

Instrukcja wypełniania arkusza nr 1 – Karta inwentaryzacyjna siedliska przyrodniczego

Blok A. CECHY ADRESOWE

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Kod i nazwa obszaru Natura 2000</i>	Kod obszaru wg Załącznika 3 do umowy, np.: PLH020001.
<i>Nr O/BUL</i>	Numer Oddziału BULiGL według słownika obowiązującego w inwentaryzacji wielkoobszarowej.
<i>Nr kier.</i>	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego, ustalany w Oddziale.
<i>Nr kol. karty</i>	Numer kolejny karty w ramach obszaru, oddziału BULiGL i zespołu inwentaryzacyjnego Uwagi: 1. karty są numerowane ciągle, niezależnie od ich rodzaju, 2. ten numer należy wpisywać na szkicach i w GPS jako atrybut obiektu.
<i>Data</i>	Data w formacie RRRRMMDD.

Blok B. KOD I NAZWA SIEDLISKA (z listy naturowej)

Wpisuje się kod i nazwę siedliska według Załącznika 1 do umowy o wykonanie inwentaryzacji Natura 2000.

Blok C. WYSTĄPIENIE SIEDLISKA

Na karcie dokumentu źródłowego w dolnej jej znajdują się kody niezbędne do właściwego wypełnienia tej części dokumentu.

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Współrzędne</i>	Wypełniać w formacie dziesiętnym DD.DDDDDD. Do celów identyfikacyjnych z odbiornika GPS spisywane są współrzędne pierwszego punktu pomiarowego poligonu lub linii. W przypadku obserwacji punktowej (siedlisko do 2 ha) przepisujemy właściwe współrzędne.
<i>Rodzaj obserwacji</i>	Należy podać kod: W – wielobok (pow. > 2 ha i szer. >= 10 m), L – linia (szer. < 10 m i długość >= 100 m), P – punkt (pozostałe).
<i>Śr. szer. linii</i>	W przypadku gdy siedlisko ma charakter liniowy, podać jego średnią szerokość w metrach.
<i>Pow. [podać jednostkę]</i>	Zmierzona powierzchnia siedliska, obowiązkowo należy podać jednostki (m ² lub ha). Nie prowadzimy notacji w arach! Wieloboki: powierzchnia w ha, liniowa i punktowa: od 101 m ² do 20 000 m ² – podajemy w hektarach (0,01 do 2 ha), a do 100 m ² włącznie – w metrach.
<i>Stan siedl.</i>	Wpisać kod. A – siedlisko typowo wykształcone. B – siedlisko mniej typowo wykształcone (uproszczony skład florystyczny, ale bez wyraźnych zniekształceń czy zagrożeń). C – siedlisko zagrożone zanikiem (np. zarośnięciem) lub znacznym pogorszeniem się jego stanu.
<i>Zniekształc. siedliska</i>	Nie podaje się, jeśli stan siedliska określono na A. Podaje się fakultatywnie, jeśli stan siedliska ustalono na B. Podaje się obowiązkowo, jeśli stan siedliska ustalono na C. Wpisuje się jeden lub więcej poniższych kodów zniekształceń. <u>Dla siedlisk nieleśnych:</u> 1 – przesuszenie, 2 – eutrofizacja, 3 – rowy odwadniające, 4 – zarastanie,

	<p>5 – neofityzacja. <u>Dla siedlisk leśnych:</u> 6 – młody wiek, 7 – neofityzm runa, 8 – neofityzm drzewostanu, 9 – sztuczny drzewostan, 10 – rowy odwadniające, 11 – pinetyzacja, 12 – przesuszenie, 13 – brak zalewu, 14 – zamieranie. <u>Dla wszystkich rodzajów siedlisk:</u> 15 – inne (określić słownie rodzaj zniekształcenia)</p>
<i>Potrzeba ochrony</i>	Krótki opis potrzeb ochronnych, np. wykaszanie łąk, zakaz wypasania bydła itp.
<i>Drzewa martwe</i>	<p>Podać kod: 1 – dużo, 2 – średnio, 3 – mało.</p>
<i>Drzewa grube</i>	<p>Podać kod: 1 – dużo, 2 – średnio, 3 – brak.</p>
<i>Zdjęcia (numery)</i>	Numery zdjęć wykonanych na siedlisku (zgodne z numerami uwidocznionymi na zdjęciu).

Po wykonanej inwentaryzacji siedliska należy je naszkicować na wydruku ortofotomapy. Można na szkicu nanieść położenia punktów.

OPIS DLA SIEDLISK LEŚNYCH**STAN**

Ocena stanu wykształcenia i zachowania siedliska przyrodniczego. W pole należy wpisać jedną z wartości „A”, „B” lub „C”. Jeżeli wpisano jakiegokolwiek zniekształcenia, to stan nie powinien być „A”. Należy posłużyć się następującymi kryteriami:

Stan	Kryteria
A	Drzewostan dojrzały ¹ , z drzewami grubymi i starymi, bogaty w martwe drewno. Drzewostan o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu (bez gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.
B	Drzewostan dojrzewający ² , o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu (nie więcej niż 5% gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.
C	Co najmniej jedna z przesłanek: - drzewostan młodociany ³ ; - drzewostan z > 5% gatunków obcych geograficznie lub ekologicznie; - zniekształcone warunki wodne (np. przesuszone bory bagienne, nie zalewane łągi).

1. Dla większości gatunków orientacyjnie od VI kłw

2. Dla większości gatunków orientacyjnie IIIIV kłw

3. Uprawa, młodnik, tyczkowina, orientacyjnie do II kłw włącznie

4. Tu wszystkie uprawy, młodniki, drzewostany II kł

ZNIEKSZTAŁCENIE

Jeżeli stan oceniono jako C, to jakieś zniekształcenie należy wpisać obligatoryjnie, a jeżeli stan oceniono jako B – zniekształcenie należy wpisać fakultatywnie.

Należy wybrać z listy rozwijalnej obserwowane zniekształcenia (może być kilka). Jeżeli występuje także inny typ zniekształcenia, nie ujęty na liście, należy wybrać wartość „inne” i wpisać jako swobodny tekst.

Przykłady zniekształcenia	Kiedy identyfikować
Młody wiek	Drzewostan młodociany ⁴
Neofityzacja drzewostanu	Zawsze, gdy w drzewostanie występują gatunki będące poza naturalnym zasięgiem geograficznym (dotyczy także świerka, modrzewia, jodły i buka poza ich naturalnymi zasięgami geograficznymi w Polsce!). Nazwy gatunków obcych należy wpisać tak, jak dagleżja w przykładzie. Dagleżja jest w całej Polsce gatunkiem obcym. Modrzew jest w Polsce niżowej gatunkiem obcym – nawet jeżeli te gatunki są zalecane jako domieszki w składach upraw.
Neofityzacja runa	Zawsze gdy obce, ekspansywne gatunki występują w runie (np. niecierpek drobnokwiatowy).
Pinetyzacja	Obecność sztucznie wprowadzonych sosny lub świerka na siedliskach lasu mieszanego i lasu.
Sztuczny drzewostan	Obecność w drzewostanie gatunków drzew „obcych ekologicznie” w ilości > 20% (np. sosna w grądach i buczynach, lite drzewostany dębowe w buczynach). Uwaga – liczy się „obcość” dla składu drzewostanu naturalnego siedliska przyrodniczego, np. sosna w buczynie na LMśw jest „gatunkiem obcym ekologicznie”, mimo że jest elementem typu gospodarczego lasu!
Przesuszenie	Bory i lasy bagienne odwodnione (zawsze gdy można po nich chodzić suchą nogą).
Rowy odwadniające	Sztuczne rowy odwadniające bagienne siedliska przyrodnicze (w tym bory i lasy bagienne)
Brak zalewu	Łęgi dawniej zalewane, w których obecnie nie ma zalewów.
Zamieranie	Zjawiska intensywne zamierania drzew (np. jesionu, dębu).
Inne	Swobodny tekst

OCHRONA

W pole należy wpisać, jako swobodny tekst, konieczne dla zachowania siedliska przyrodniczego działania ochronne, według oceny obserwatora na gruncie. Nie należy tu wpisywać działań z zakresu normalnej gospodarki leśnej (czyszczenia, trzebież, odnowienie), ale tylko takie działania

które wydają się potrzebne z punktu widzenia siedliska przyrodniczego. Np.: „usunąć odsadzenia bukowe ze ciepłolubnej dąbrowy”; „zablokować odpływ rowem dla poprawy uwodnienia boru bagiennego”; „zbudować zastawkę dla poprawy uwodnienia torfowiska przejściowego”.

Dla ekosystemów leśnych zwykle nie ma jednak potrzeby podejmowania szczególnych działań ochronnych – za wyjątkiem ochrony czynnej świetlistych dąbrów i odtwarzaniem zabagnienia siedlisk

bagiennych. Pole wówczas może pozostać puste.

MARTWE

W pole należy wpisać na podstawie zgrubnego szacunku wzrokowego jedną z wartości „dużo”, „średnio” lub „mało”, posługując się następującymi kryteriami:

Parametr	Kryteria
Dużo	Zasoby martwych drzew obecnych w całości (nie liczą się same gałęzie, niezależnie od ilości) przekraczają 10% zasobności drzewostanu (w zasięgu wzroku jedno martwe drzewo przypada na 10 drzew)
Średnio	Zasoby martwych drzew obecnych w całości (nie liczą się same gałęzie, niezależnie od ilości) są pomiędzy 3% a 10% zasobności drzewostanu (w zasięgu wzroku 1 martwe drzewo przypada na 10 – 30 drzew)
Mało	Zasoby martwych drzew mniejsze niż 3% zasobności drzewostanu. Nawet, jeżeli jest dużo rozkładających się gałęzi i innych mniejszych fragmentów drewna.

GRUBE

W pole należy wpisać na podstawie zgrubnego szacunku wzrokowego jedną z wartości „dużo”, „średnio” lub „brak”, posługując się następującymi kryteriami:

Parametr	Kryteria
Dużo	> 10 drzew na ha o pierśnicy >70 cm
Średnio	19 drzew o pierśnicy >70 cm / ha
Brak	nie ma drzew o pierśnicy >70 cm / ha

OPIS DLA SIEDLISK NIELEŚNYCH*STAN*

W pole należy wpisać jedną z wartości „A”, „B” lub „C”, posługując się następującymi kryteriami:

A	Siedlisko wzorcowo, typowo wykształcone, zgodne z opisem „stanu uprzywilejowanego” w Podręczniku ochrony gatunków i siedlisk (wyd. Ministerstwo Środowiska 2005).
B	Siedlisko mniej typowo wykształcone, o uproszczonym składzie florystycznym, jednak bez wyraźnych zniekształceń i zagrożeń.
C	Siedlisko „na krawędzi zaniku”, zagrożone w ciągu najbliższych ok. 20lat zanikiem (np. zarośnięciem), utratą specyfiki (np. zanik lobelii w jeziorze lobeliowym) lub znacznym pogorszeniem się jego stanu.

ZNIEKSZTAŁCENIE

Należy wybrać z listy rozwijalnej obserwowane zniekształcenia (może być kilka). Jeżeli występuje także inny typ zniekształcenia, nie ujęty na liście, należy wybrać wartość „inne” i wpisać jako swobodny tekst.

Zniekształcenie	Kiedy identyfikować
Przesuszenie	Torfowiska odwodnione (zawsze gdy można po nich chodzić suchą nogą).
Zarastanie	Murawy, wrzosowiska, łąki zarastające drzewami lub krzewami
Eutrofizacja	Torfowiska lub jeziora poddane eutrofizacji
Neofityzacja	Obecność obcych, ekspansywnych gatunków (np. tawuła kutnerowata na torfowiskach)
Rowy odwadniające	Sztuczne rowy odwadniające bagienne siedliska przyrodnicze
Inne	

OCHRONA

W pole należy pisać, jako swobodny tekst, konieczne dla zachowania siedliska przyrodniczego działania ochronne, według oceny obserwatora na gruncie. Np.: „zbudować zastawkę dla poprawy uwodnienia torfowiska przejściowego” „regularnie usuwać naloty brzozy z

wrzosowiska” „wypasać murawę kserotermiczną” „przywrócić koszenie łąki trzęślicowej” Dla nieleśnych siedlisk przyrodniczych często ochrona taka będzie potrzebna! Dla łąk praktycznie zawsze należy wpisać potrzebę ich koszenia. Dla wrzosowisk suchych lub wilgotnych zawsze należy rozważyć ewentualną potrzebę usuwania drzew. Dla wszystkich bagien i torfowisk odwadnianych sztucznymi rowami należy rozważyć, czy nie należałoby zrenaturalizować ich warunków wodnych.

MARTWE i GRUBE

Pól „martwe” i „grube” dla siedlisk nieleśnych nie należy wypełniać

Instrukcja wypełniania arkusza nr 2 – Karta inwentaryzacyjna gatunku rośliny

Blok A. CECHY ADRESOWE

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Kod i nazwa obszaru Natura 2000</i>	Kod obszaru wg załącznika 2 i 3 do umowy np.: PLB020001
<i>Nr O/BUL</i>	Numer oddziału BULiGL według słownika obowiązującego w inwentaryzacji wielkoobszarowej
<i>Nr kier.</i>	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego, ustalany w Oddziale
<i>Nr kol. karty</i>	Numer kolejnej karty w ramach obszaru, oddziału BULiGL i zespołu inwentaryzacyjnego Uwagi: 1. karty są numerowane ciągle, niezależnie od ich rodzaju, 2. ten numer należy wpisywać na szkicach i w GPS jako atrybut obiektu.
<i>Data</i>	Data w formacie RRRRMMDD.
<i>Współrzędne stanowiska rośliny</i>	Współrzędne w układzie WGS84 w formacie dziesiętnym DD.DDDDDD.

Blok B. OPIS STANOWISKA

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Kod i nazwa rośliny (z listy naturowej)</i>	Prawidłowy kod i nazwa gatunku rośliny według załącznika do umowy.
<i>Skrócony opis miejsca występowania gatunku</i>	Krótki opis miejsca w którym znaleziono roślinę np. bagno, łąka, starorzecze. Proszę stosować jednorodne nazewnictwo (nie może być na podobny teren stosowane np. bagno i mokradło).
<i>Liczebność gatunku</i>	Wybrać tylko jedną z dostępnych opcji.
<i>Stan rośliny</i>	Wybrać tylko jedną z dostępnych opcji.
<i>Czynniki pozytywne dla</i>	Wybrać tyle opcji ile jest konieczne.

<i>rośliny</i>	
<i>Czynniki negatywne dla rośliny</i>	Wybrać tyle opcji ile jest konieczne.
<i>Propozycja ochrony stanowiska</i>	Jeśli wypełniający uzna za stosowne, podać propozycje działań ochronnych dla stanowiska rośliny.
<i>Zdjęcia (numery)</i>	Numery zdjęć wykonanych na stanowisku (zgodne z numerami uwidocznionymi na zdjęciu).

Instrukcja wypełniania arkusza nr 3 – Karta inwentaryzacyjna gatunku zwierzęcia

Blok A. CECHY ADRESOWE

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Kod i nazwa obszaru Natura 2000</i>	Kod obszaru wg Załącznika 3 do umowy np.: PLH020001
<i>Nr O/BUL</i>	Numer oddziału BULiGL według słownika obowiązującego w inwentaryzacji wielkoobszarowej
<i>Nr kier.</i>	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego, ustalany w Oddziale
<i>Nr kol. karty</i>	Numer kolejny karty w ramach obszaru, oddziału BULiGL i zespołu inwentaryzacyjnego Uwagi: 1. karty są numerowane ciągle, niezależnie od ich rodzaju, 2. ten numer należy wpisywać na szkicach i w GPS jako atrybut obiektu.
<i>Data</i>	Data w formacie RRRRMMDD.
<i>Współrzędne stanowiska</i>	Współrzędne w układzie WGS84 w formacie dziesiętnym DD.DDDDDD.

Blok B. OPIS OBSERWACJI

Pole	Instrukcja wypełniania
<i>Kod i nazwa zwierzęcia (z listy naturowej)</i>	Prawidłowy kod i nazwa gatunku zwierzęcia według załącznika do umowy.
<i>Skrócony opis miejsca występowania gatunku</i>	Krótki opis miejsca w którym zaobserwowano zwierzę, np. bagno, łąka, starorzecze, pastwisko, uprawa. Proszę stosować jednorodne nazewnictwo (nie może być na podobny teren stosowane np. bagno i mokradło).
<i>Rodzaj obserwacji</i>	Zaznaczyć krzyżykiem wszystkie potrzebne opcje z podanych. Jeśli wybrano „inne”, podać rodzaj obserwacji. Uwaga 1: opcje dotyczą tylko danej lokalizacji zdefiniowanej w <i>Bloku A</i> . Dla kolejnej obserwacji danego gatunku w innym miejscu należy założyć nową kartę

	dokumentacji źródłowej. Uwaga 2: w przypadku obserwacji śladów zgryzania bobrów brać pod uwagę tylko świeże ślady.
<i>Rok wystap.</i>	Wypełnia się gdy w polu <i>Rodzaj obserwacji</i> zaznaczono „kartoteka” lub „eksperci”. Należy podać ostatni rok, kiedy zarejestrowano wystąpienie danego gatunku.
<i>Status</i>	Zaznacza się tylko w przypadku opisywania gatunku ptaka, jeśli znany jest status występowania ptaka w czasie obserwacji (przelot wiosenny, gniazdowanie, przelot jesienny).
<i>Liczebność gatunku</i>	Podać liczebność z podaniem jednostki miary (np. „szt.”, „pary”, „rodziny”, „gniazda” itd).
<i>Zdjęcia (numery)</i>	Numery zdjęć wykonanych na miejscu obserwacji (zgodne z numerami uwidocznionymi na zdjęciu).
<i>Inne uwagi</i>	W razie potrzeby wpisać wszystkie inne uwagi związane z obserwacją.

Szkic

Każdy obiekt opisany kartą dokumentacji źródłowej musi mieć swoją reprezentację na szkicu. Szkic należy prowadzić na wydruku ortofotomapy w skali 1:10 000, a tam gdzie jest niedostępna – na wydruku mapy topograficznej w skali 1:10 000. W przypadku, gdy wskazane jest przedstawienie sytuacji w większej skali, szkic należy wykonać na odwrocie karty dokumentacji źródłowej bądź na dołączonej kartce. Każdy szkic musi być oznaczony w sposób pozwalający na jednoznaczne przypisanie go do konkretnej karty dokumentacji źródłowej oraz obiektu i powinien zawierać przynajmniej następujące informacje:

- kod i nazwa obszaru Natura 2000,
- numer Oddziału BULiGL,
- numer kierownika zespołu,
- numer karty dokumentacji źródłowej,
- numer kolejny obiektu (w przypadku szkicu przedstawiającego obiekt opisany za pomocą Arkusza nr 1).

Ponadto, obiekty należy dodatkowo opisywać etykietami zgodnymi z tymi, które zostały użyte przy zapisywaniu współrzędnych obiektu w odbiorniku GPS. Na szkicu można wносить współrzędne GPS jeśli ma to pomóc w późniejszej orientacji.

Niezależnie od lokalizacji punktów i kształtu linii lub poligonu, na szkicu należy umieścić wszelkie informacje pomocne w zorientowaniu opisywanego obiektu w terenie – odległości od

szczegółów topograficznych, domiary lokalizujące obiekt, położenie charakterystycznych cech terenowych.

Struktura przekazywanych danych mapowych

Dane mapowe muszą być tworzone i przekazywane w formie plików ESRI Shapefile. Każdy Oddział BULiGL przekazuje po jednej warstwie z poniżej wymienionych, zawierającej wszystkie obiekty danego typu zinwentaryzowane przez ten Oddział.

Każda warstwa rozpoczyna się przedrostkiem numerycznym będącym numerem Oddziału BULiGL (z przedziału 1-12) według słownika inwentaryzacji wielkoobszarowej. W nazewnictwie przedstawionych poniżej opisów warstw, przedrostek został oznaczony jako *n*, tworząc warstwy należy zastąpić go właściwym numerem Oddziału BULiGL (np. w przypadku Oddziału BULiGL w Gdyni, warstwa punktowa powinna się nazywać *3_N2000_SOO_PUNKTY*).

Warstwa punktowa: *n_N2000_SOO_PUNKTY*

Na warstwie maja się znaleźć lokalizacje siedlisk naturalnych, które nie kwalifikują się do umieszczenia na warstwie liniowej ani poligonowej (patrz niżej), inwentaryzowane stanowiska roślin oraz miejsca w których zostały stwierdzone zwierzęta z listy naturalnej.

Nazwa pola	Typ	Opis
ID	Numeryczne (10,0)	Numer kolejny obiektu w ramach pliku
TYP	Tekst (6)	Kod typu obiektu, SIEDL – dla siedlisk, ROSL – stanowisko rośliny, ZWIERZ- dla zwierzęcia
OBSZAR	Tekst (25)	Kod obszaru Natura 2000 (w formacie PLcnnnnn)
ODDZIAL	Numeryczne (2,0)	Numer Oddziału BULiGL według słownika inwentaryzacji wielkoobszarowej.
KIER	Numeryczne (2,0)	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego.
KARTA	Numeryczne (4,0)	Numer kolejny karty dokumentacji źródłowej
OBIEKT	Numeryczne (1,0)	Numer kolejny obiektu. Pole używane dla obiektów reprezentujących siedliska. W przypadku obiektów reprezentujących miejsca występowania gatunków roślin i zwierząt (gdy pole TYP ma wartość „SIEDL”), pole musi zawierać 0 (zero).
N	Numeryczne (8,6)	Współrzędna długości geograficznej wpisana na karcie źródłowej pod pozycją N

E	Numeryczne (8,6)	Współrzędna szerokości geograficznej wpisana na karcie źródłowej pod pozycją E
KOD_OB	Tekst (25)	Kod obiektu. Dla siedlisk jest to kod siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to kod gatunku według słownika.
OPIS_OB	Tekst (255)	Opis reprezentowanego obiektu. Dla siedlisk jest to nazwa siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to nazwa polska gatunku według słownika.

Warstwa liniowa: n_N2000_SOO_LINIE

Na warstwie mają się znaleźć lokalizacje siedlisk naturalnych o charakterze liniowym, czyli o średniej szerokości mniejszej niż 10 m i długości nie mniejszej niż 100 m.

Nazwa pola	Typ	Opis
ID	Numeryczne (10,0)	Numer kolejny obiektu w ramach pliku
OBSZAR	Tekst (25)	Kod obszaru Natura 2000 (w formacie PLcnnnnn)
ODDZIAL	Numeryczne (2,0)	Numer Oddziału BULiGL według słownika inwentaryzacji wielkoobszarowej.
KIER	Numeryczne (2,0)	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego.
KARTA	Numeryczne (4,0)	Numer kolejny karty dokumentacji źródłowej
OBIEKT	Numeryczne (1,0)	Numer kolejny obiektu.
N	Numeryczne (8,6)	Współrzędna długości geograficznej pierwszego punktu linii wpisana na karcie źródłowej pod pozycją N
E	Numeryczne (8,6)	Współrzędna szerokości geograficznej pierwszego punktu linii wpisana na karcie źródłowej pod pozycją E
KOD_OB	Tekst (25)	Kod obiektu. Dla siedlisk jest to kod siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to kod gatunku według słownika.
OPIS_OB	Tekst (255)	Opis reprezentowanego obiektu. Dla siedlisk jest to nazwa siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to nazwa polska gatunku według słownika.

Warstwa poligonowa: n_N2000_SOO_POLIGONY

Na warstwie mają się znaleźć lokalizacje siedlisk naturalnych o charakterze wieloboków, czyli o powierzchni większej niż 2 ha oraz średniej szerokości nie mniejszej niż 10 m.

Nazwa pola	Typ	Opis
ID	Numeryczne (10,0)	Numer kolejny obiektu w ramach pliku
OBSZAR	Tekst (25)	Kod obszaru Natura 2000 (w formacie PLcnnnnn)
ODDZIAŁ	Numeryczne (2,0)	Numer Oddziału BULiGL według słownika inwentaryzacji wielkoobszarowej.
KIER	Numeryczne (2,0)	Numer kierownika zespołu inwentaryzacyjnego.
KARTA	Numeryczne (4,0)	Numer kolejny karty dokumentacji źródłowej
OBIEKT	Numeryczne (1,0)	Numer kolejny obiektu.
N	Numeryczne (8,6)	Współrzędna długości geograficznej pierwszego punktu poligonu wpisany na karcie źródłowej pod pozycją N
E	Numeryczne (8,6)	Współrzędna szerokości geograficznej pierwszego punktu poligonu wpisana na karcie źródłowej pod pozycją E
KOD_OB	Tekst (25)	Kod obiektu. Dla siedlisk jest to kod siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to kod gatunku według słownika.
OPIS_OB	Tekst (255)	Opis reprezentowanego obiektu. Dla siedlisk jest to nazwa siedliska według słownika, dla miejsca występowania roślin i zwierząt jest to nazwa polska gatunku według słownika.

Załącznik: Wzory kart dokumentacji źródłowej

KARTA INWENTARYZACYJNA SIEDLISKA PRZYRODNICZEGO

A. CECHY ADRESOWE																																		
Kod i nazwa obszaru Natura 2000 :					<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;">P</td> <td style="width: 20px; height: 20px;">L</td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> </tr> </table>					P	L																							
P	L																																	
Nr O/BUL: <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr></table>				Nr kier.: <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr></table>				Nr kol. karty.: <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr></table>					Data: <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;">2</td><td style="width: 20px; height: 20px;">0</td><td style="width: 20px; height: 20px;">0</td><td style="width: 20px; height: 20px;">7</td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr></table>				2	0	0	7														
2	0	0	7																															
B. KOD I NAZWA SIEDLISKA (z listy naturowej)																																		
<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> <td style="width: 20px; height: 20px;"> </td> </tr> </table>																																		
C. WYSTĄPIENIA SIEDLISKA																																		
Lp	współrzędne			rodz. obs.	śr. szer. linii [m]	pow. (podać jednostkę)	stan siedl.	zniekształc. siedliska	potrzeba ochrony	drzewa martwe	zdjęcia (numery)																							
										drzewa grube																								
1	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> </table>																									N								
E																																		
2	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> </table>																									N								
E																																		
3	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> </table>																									N								
E																																		
4	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> </table>																									N								
E																																		
5	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> <tr><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td><td style="width: 20px; height: 20px;"> </td></tr> </table>																									N								
E																																		

SŁOWNIK:
Rodzaj obserwacji: W - wielobok, L - linia, P - punkt   **Stan siedliska:** A, B, C
Zniekształcenie siedliska (nie podajemy gdy stan siedliska określono na A, fakultatywnie gdy stan siedliska określono na B, podajemy obowiązkowo gdy stan siedliska określono na C):

nieleśnego			leśnego			inne		
1. przesuszenie	3. rowy odwadniające	5. neofityzacja	6. młody wiek	8. neofityzm dstanu	10. rowy odwadniające	12. przesuszenie	14. zamieranie	15. inne (określić słownie)
2. eutrofizacja	4. zarastanie		7. neofityzm runa	9. sztuczny dstan	11. pinetyzacja	13. brak zalewu		

Drzewa martwe: 1 - dużo, 2 - średnio, 3 - mało
Drzewa grube: 1 - dużo, 2 - średnio, 3 - brak

Imię i nazwisko wykonawcy: _____

Szkic obszarów liniowych / poligonowych na odwrocie lub na ortofotomapie. Można dołączyć szkice położenia punktów.
 W razie potrzeby dołączyć dodatkowe szkice z numerem obszaru, oddziału, kierownika, karty i wystąpienia siedliska.

KARTA INWENTARYZACYJNA GATUNKU ROŚLINY

A. CECHY ADRESOWE			
Kod i nazwa obszaru Natura 2000 :		P L	
Nr O/BUL:	Nr kier.:	Nr kol. karty.:	Data: 2 0 0 7
Współrzędne stanowiska rośliny:		szerokość: N	długość: E
B. OPIS STANOWISKA			
Kod i nazwa rośliny (z listy naturowej):			
Skrócony opis miejsca występowania gatunku (bagno, starorzecze, łąka, pastwisko, drzewostan So 50 na gruncie porolnym, uprawa itp.): _____			
Liczebność gatunku:			
☐ jedna roślina	☐ kilka roślin	☐ kilkanaście/kilkadziesiąt	☐ kilkaset i więcej roślin
☐ zwarty płat	m ²		
Stan rośliny:			
☐ kwitnąca	☐ owocująca	☐ odnawiająca się z nasion	☐ rozrastająca się i rozprzestrzeniająca się wegetatywnie
☐ inne obserwacje _____			
Czynniki pozytywne dla rośliny:			
☐ zacinienie	☐ prześwietlenie	☐ zrzęb	☐ drzewostan po trzebieży
☐ bliskość rowu	☐ bliskość drogi	☐ naruszona pokrywa	☐ sąsiedztwo martwego drewna
☐ inne czynniki _____			
Czynniki negatywne dla rośliny:			
☐ zacinienie	☐ prześwietlenie	☐ zrzęb	☐ drzewostan po trzebieży
☐ bliskość rowu	☐ bliskość drogi	☐ naruszona pokrywa	☐ sąsiedztwo martwego drewna
☐ inne czynniki _____			
Propozycja ochrony stanowiska (jeżeli potrzebna): _____			
Zdjęcia (numery): _____			
Uwagi _____			

Imię i nazwisko wykonawcy: _____

KARTA INWENTARYZACYJNA GATUNKU ZWIERZĘCIA

A. CECHY ADRESOWE					
Kod i nazwa obszaru Natura 2000 :		P L			
Nr O/BUL:	Nr kier.:	Nr kol. karty.:		Data: 2 0 0 7	
Współrzędne stanowiska:		szerokość: N		długość: E	
B. OPIS OBSERWACJI					
Kod i nazwa zwierzęcia (z listy naturowej):					
Skrócony opis miejsca występowania gatunku (bagnó, starorzecze, łąka, pastwisko, drzewostan So 50 na gruncie porolnym, uprawa, zadrzewienie , trzciniczysko itp.):					
Rodzaj obserwacji*:					
☐ bezpośrednia	☐ ślady	☐ tropy	☐ miejsca żerowania	☐ kartoteka	☐ eksperci
☐ głosy	☐ odchody	☐ gniazda	☐ literatura	Rok wystąp.**	
☐ inne _____					
*) bobry: tylko świeże ślady zgrzyzania			**) podać ostatni rok wystąpienia gatunku wg informacji z kartoteki lub od eksperta		
Status (dotyczy tylko ptaków):		☐ przelot wiosenny	☐ gniazdowanie	☐ przelot jesienny	
Liczebność gatunku: _____					
Zdjęcia (numery): _____					
Dane eksperta: _____					
Inne uwagi:					

Imię i nazwisko wykonawcy: _____

Wykaz zmian

Wersja 1.1 (2007-07-04):

1. Zmiana nazwy atrybutów KOD_OBIEKTU i NAZWA_OBIEKTU na KOD_OB i NAZWA_OB.
2. Zmiana zakresu czasowego wykorzystania materiałów zewnętrznych z 2004-2007 na 2000-2007.

Wersja 1.2 (2007-07-10)

1. W rozdziale „Wypełnianie kart dokumentacji źródłowej” dodano podrozdziały dotyczące opisu siedlisk leśnych i nieleśnych
2. Poprawiono opis kodowania zniekształceń siedliska